

KOMMUNSTYRELSEN

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Tid för undervisningsuppdraget – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet (SOU 2025:26)

(Dnr U2025/00740)

Synpunkter

Täby kommun ställer sig positiv till förslag som förbättrar förutsättningarna för lärare att skapa undervisning av hög kvalitet. En god arbetsmiljö för lärare och förskollärare är av betydelse och kommunen välkomnar regleringar som underlättar lärarnas arbete.

Täby kommun ifrågasätter dock utredningens förslag om att lärares och förskollärares undervisningsuppdrag ska regleras (8.2.1) genom en högsta omfattning av lärares undervisningstid (8.2.3). Ett skäl är de ekonomiska konsekvenser som kommunen bedömer att förslagen medför. Ett ytterligare skäl avser konsekvenserna för rektors ledning och styrning. Skälen beskrivs vidare nedan.

Ekonomiska konsekvenser

För Täby kommun innebär förslaget om regleringen av lärares undervisningstid en merkostnad jämfört med dagens kostnad för organisation av undervisning. Merkostnaden beror på den föreslagna minskade undervisningstiden för högstadielärare, där det föreslagna intervallets maxtak på 600 undervisningstimmar motsvarar 40 färre undervisningstimmar än vad Täbys högstadielärare i egen regi undervisar i snitt. Reduceringen av högstadielärares maximala undervisningstid i Täby resulterar i att cirka 5 300 undervisningstimmar saknas för att uppfylla Täbys timplan, vilket innebär att minst 8,9 årsarbetskrafter i form av ytterligare lärartjänster behöver tillsättas. Detta motsvarar en merkostnad på 6,8 miljoner kronor.

I enlighet med politiska önskemål har Täby kommuns timplan något fler undervisningstimmar än den nationella timplanen för att bättre tillgodose alla elevers förutsättningar att nå målen med undervisningen. De ökade kostnader som förslaget om reglering av undervisningstiden medför innebär att huvudmän kan tvingas ändra sina lokala timplaner på ett sådant sätt att elever ges mindre förutsättningar att nå målen med utbildningen. Detta då den utökade timplanen skulle kunna väljas bort eftersom reglerad undervisningstid bidrar till en ofinansierad merkostnad.

Utredningen belyser även att lärares och förskollärares undervisningsuppdrag måste värnas, där exempelvis administrativa uppgifter föreslås minskas för lärarprofessionen. Detta förväntas resultera i ett behov för Täby kommun att anställa ytterligare personal för att ta hand om denna typ av uppgifter som lärarna tidigare stått för, till en beräknad kostnad på cirka 4,8 miljoner kronor (8 tjänster). Kostnaden kan variera beroende på vilka tjänster som behöver rekryteras. Förslagen kommer dessutom att medföra behov för flera kommuner att rekrytera ny personal samtidigt. Vissa personalgrupper såsom specialpedagoger och kuratorer, som sannolikt också behöver rekryteras med anledning av förslagen, är redan idag svåra att rekrytera.

Totalt beräknas alltså förslaget om reglering av lärares undervisningstid att kunna resultera i en merkostnad för kommunens egen regi med 11,6 miljoner kronor. Kommunens skolpeng ska baseras på fördelningen av resurser till den egna verksamheten. Eftersom hälften av högstadiееleverna dessutom är inskrivna i Täbys fristående grundskolor behöver även de enskilda huvudmännen kompenseras ekonomiskt. Förslaget om reglering av lärares undervisningstid utan finansieringsförslag beräknas därmed leda till ett behov av ökad skolpeng med totalt 23 miljoner kronor för Täby kommun.

Förslaget föreslås finansieras genom att medel förs från statsbidragen för stärkt kunskapsutveckling och statsbidraget för personalförstärkningar. I utredningen framgår det att huvudmännens ökade kostnader till följd av utredningens förslag uppgår till cirka 2,5 miljarder kronor från och med 2028, som staten föreslås skjuta till. Om ramen för statsbidragen kan antas fördelas ut i proportion med dagens fördelning av bidraget för stärkt kunskapsutveckling, bedömer Täby kommun att dessa statsbidrag inte motsvarar kommunens ökade kostnader. Enligt förslag om nuvarande statsbidragsfinansiering skulle kostnaderna för kommunen ändå vara ytterligare 4,3 miljoner kronor för 2028. Det vill säga en ca 60 procent högre än vad som enligt förslaget skulle kunna täckas av statsbidragsfördelningen.

Detta för att kunna täcka merkostnader för i detta fall enbart egen regi och indexuppräknas årligen i takt med löneökningarna

Konsekvenser för rektors styrning och ledning

Täby kommun bedömer att förslaget om tak för lärares undervisningstid utgör ett avsteg från de principer som råder för rektors styrning och ledning i nuvarande skollagstiftning. Det är angeläget att rektors möjligheter att organisera och driva verksamheten enligt de lokala förutsättningar och behov som finns på skolan inte minskar då det kan få negativa konsekvenser för skolans arbete med att nå de nationella målen.

Ett tak för lärares undervisningstid begränsar till viss del rektors handlingsutrymme att tillvarata skolans resurser på ett effektivt sätt och att prioritera de områden där resurser behövs mest. Det kan exempelvis finnas stora variationer för vilken fördelning av arbetstiden som passar olika lärare. För vissa lärare, inte minst de som är mycket erfarna, kan ett effektivt sätt att organisera arbetstiden vara att de ges mer tid för undervisningsuppdraget till förmån för övrig tid.

Täby kommun anser att det är angeläget att lärare ges goda förutsättningar att planera, genomföra och följa upp undervisningen men vill belysa att den föreslagna regleringen av undervisningstid kan medföra ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för styrning och ledning som bör beaktas.